

Prijs van 1 miljoen is 'een beetje lullig'

Mirjam Ernestus krijgt vandaag een Europese prijs voor jonge onderzoekers. „Het fascineert me enorm dat iemand 'eik' zegt terwijl hij 'eigenlijk' bedoelt.”

Door Wouter Hylkema
ROTTERDAM, 13 OKT. Vraag iemand of hij weet wat het woord 'tuuk' betekent en je krijgt vast een vragende blik en het antwoord 'natuurlijk niet'. Maar volgens Mirjam Ernestus, onderzoeker aan de Radboud Universiteit Nijmegen, zegt iedereen het voortdurend, als verkorte versie van 'natuurlijk'. Maar: „De spreker merkt niet dat hij het zegt, en de luisteraar merkt niet dat hij het hoort.” Onzin? Ernestus: „Sceptis is een normale reactie als ik dit vertel.”

Dat er toch serieus naar Ernestus geluisterd moet worden, demonstreert de European Young Investigator Award (EURYI) die zij vandaag in Praag in ontvangst neemt, vergezeld van ruim een miljoen euro verdeeld over vijf jaar. Ernestus: „Dat bedrag is ei-

genlijk een beetje lullig, omdat overall geadverteerd wordt dat we 1,25 miljoen euro hebben gewonnen, vergelijkbaar met de Nobelprijs. Maar de prijzenpot is niet vol genoeg, dus worden we gekort.”

Van de 25 Europese winnaars komen er vijf uit Nederland, daarmee is ons land samen met Frankrijk aanvoerder van de lijst. Opmerkelijk is dat drie van de vijf Nederlandse winnaars van de Radboud Universiteit komen. Is er een 'geheim van Nijmegen'? Een woordvoerder denkt van wel en wijst op de breedte van de universiteit en de gekozen onderzoeksthema's. Maar Ernestus wijst koeltjes op het feit dat de Radboud Universiteit de twee voorgaande keren dat de prijzen werden uitgereikt, buiten de boot viel. De doctor in de taalpsychologie was niet ineens helemaal in de wolven toen ze hoorde dat ze ruim een miljoen euro gewonnen had. Goedlachs vertelt ze: „Het geld is niet echt van mij, ik moet straks gewoon met bonnetjes bij de universiteit toestemming vragen als ik iets wil. Ik heb na 1 januari nog een baan, meer betekent het niet. De wetenschappelijke erkenning wel.”

Haar meest directe collega, professor Algemene Taalwetenschap Harald Baayen, herkent die nuchtere houding. „Maar ze is een leuke collega, met een groot enthousiasme voor haar vak.” Dat enthousiasme is hoorbaar in haar stem als aan de telefoon uitlegt wat haar onderzoek inhoudt. „Het fascineert me enorm dat iemand

'Praten met de computer komt nu dichterbij'

'eik' zegt terwijl hij 'eigenlijk' bedoelt, en dat noch hij, noch degene tegen wie hij praat dat merkt. Hoe werkt dat? Wat vertelt ons dat?”

Het onderzoek dat Mirjam Ernestus wil financieren van het prijzengeld moet antwoord geven op die vragen. Ze wil ook een model ontwikkelen dat voorspelt hoe mensen bepaalde woorden inkorten. Ze hoopt meer inzicht te krijgen in het mechanisme, onder

meer door te onderzoeken hoe in het Fins en het Ests woorden worden uitgesproken. Ze denkt dat dit leuke inzichten kan geven, omdat die twee niet-germaanse talen onderling veel gemeen hebben.

Voor Ernestus telt louter de wetenschappelijke interesse zo lijkt het, maar professor Pieter Muysken, onderzoeksdirecteur van het talentcentrum van de Radboud Universiteit, legt uit dat haar onderzoek wel degelijk nuttige uitkomsten kan hebben. Hij was het ook die Ernestus' onderzoek voordroeg voor de Euryi award. Voor de interactie tussen mens en computer is dit onderzoek hard nodig, zegt hij. „Het brengt praten met een computer dichterbij.”

De vergelijking tussen de Euryi award en de Nobelprijzen wordt veel gemaakt. Maar Ernestus is geen toekomstig Nobelprijswinnaar: „Die bestaan niet in de linguïstiek.” Ze raakt geïrriteerd. „De aandacht voor bètawetenschappen is buitenproportioneel. Ik stel interessante vragen, waar nog geen antwoord op is. Waarom zou dat minder belangrijk zijn dan een of ander bèta-onderzoek?”

Mirjam Ernestus
(Foto Bert Beelen)

Er zijn vier andere Nederlandse Euryi awardwinnaars. André Aleman (Amsterdam) wil meer inzicht krijgen in psychoses, Pascal Fries (Nijmegen) onderzoekt neurologische interactie, Joost Hoenderop (Nijmegen) bekijkt de calciumopname in de nieren en Willem van Westrenen (Groningen) doet onderzoek naar de vroege aarde en het ontstaan van de maan.